

Datum: 16-09-2022

Zorgvuldiger omgaan met digitale schoolplatforms is ook in belang van kinderen en jongeren

Online schoolplatforms zoals Smartschool zijn voor kinderen en jongeren soms ongewild een bron van stress. Daarom verwelkom ik het ontwerpakkoord van de minister van Onderwijs en de sociale partners over digitale communicatie. Dit schooljaar moeten scholen daarover afspraken maken. Laat het een kans zijn om kinderrechten sterker te verankeren in het beleid van elke school.

School als bron van stress

In november vorig jaar vertelden jongeren op de Kinderrechtendag in het Vlaams Parlement over de druk op hun mentaal welzijn en de prestatiedruk in de maatschappij en op school. Ze vroegen een schoolbeleid dat veilig aanvoelt en waarin hun welzijn en inspraak meetellen. Veel scholen voeren vandaag al met verve zo'n beleid. Maar niet allemaal.

In een enquête in de Waddist-app noemt 57% van de jongeren school hun grootste bron van stress. Een mate van stress zal er altijd wel zijn in omgevingen waarin gewerkt en opgevolgd wordt. De vraag is alleen of het soms niet te veel doorslaat. Bij het Kinderrechtencommissariaat vertellen jongeren dat digitale communicatiemiddelen bijdragen aan die stress.

We krijgen meldingen over hoe scholen omgaan met Smartschool. Vragen, zorgen en klachten over hoe scholen taken en toetsen organiseren, resultaten doorgeven, reageren op afwezigheid of op overtredingen van regels. Of over hoe scholen afstandsonderwijs organiseren voor kinderen die door omstandigheden thuis zitten.

Extra werkdruk door digitale opdrachten en monitoring

Jongeren klagen soms dat leerkrachten niet van elkaar lijken te weten wie welke taken geeft en wie wanneer toetsen plant. Ze zeggen dat ze vaak 's avonds nog opdrachten doorgestuurd krijgen en dat leerkrachten verwachten dat ze Smartschool vaak checken. Dat haalt hun planning soms helemaal overhoop, perkt hun vrije tijd in, geeft extra werkdruk en stress en leidt tot fouten voor leerlingen die nieuwe taken of uitleg online over het hoofd zagen.

Online schoolplatforms monitoren ook continu. Ouders uiten hun bezorgdheid over een bijna constante berichtenstroom. Ze zijn blij dat ze goed kunnen opvolgen hoe hun kind het doet op

school en begrijpen de evolutie naar digitale leeromgevingen maar ze stellen ook terecht vragen over de privacy van hun kind, hun recht op informatie en hun welzijn. Als ouders eerst ingelicht worden over schoolresultaten, ontnemen je kinderen de kans om zelf te vertellen of toe te lichten wat ze goed of minder goed deden en waarom. Ouders volgen vaak in real time al wat hun kind doet of presteert op school. Welke volwassene maakt zoveel controle zelf mee in zijn dagelijks leven?

Ik denk aan een jongen en zijn moeder die eind juni bij ons aanklopten. Op de dag van de rapporten las hij om 8 uur 's morgens op weg naar school op Smartschool dat hij een C-attest had. Zonder vrienden of leerkracht in de buurt voor troost of uitleg. De school had de resultaten naar alle leerlingen gestuurd voordat de dag begon.

Of ouders die zonder veel uitleg ingelicht worden over moeilijk of ongewenst gedrag van hun kind. En die soms heel veel berichten krijgen en het raden hebben naar aanleiding, context, oorzaak, perspectief van alle betrokkenen. Dan is er geen tijd voor gesprek of om elkaar in de ogen te kijken en een reactie van leerkracht naar ouders is maar *one click away*.

Digitale vooruitgang vraagt om afspraken

In het begin van het schooljaar signaleerde Smartschool aanpassingen om de berichtenstroom te verlichten. Sinds vorig schooljaar kunnen scholen blijkbaar al kiezen wanneer ouders en leerlingen geïnformeerd worden over nieuwe resultaten. Zo kunnen ze meldingen op vrijdagavond of zondagochtend vermijden. We verwelkomen ook de communicatie van het platform om digitale deconnectie beter te ondersteunen. Met Smartschool zullen scholen berichten uitgesteld kunnen versturen, opnieuw om onbedoelde verstoringen in het weekend of 's avonds laat tegen te gaan. Naast de technische ontwikkelingen en mogelijkheden ligt er natuurlijk een grote verantwoordelijkheid bij de gebruiker. Technologische evoluties gaan razendsnel. Schoolmedewerkers, ouders en jongeren moeten gaandeweg zichzelf opvoeden in hoe ermee om te gaan. Niet zomaar doen en toepassen wat technisch mogelijk is maar ook nadenken over mogelijke neveneffecten en onbedoelde gevolgen.

Kinderen en jongeren tot hun rechten laten komen, vraagt vooral om echte verbinding

Het is cruciaal dat elke school een beleid ontwikkelt over haar onlinecommunicatie en goed nadenkt over hoe ze resultaten meedeelt, taken en toetsen inplant en kinderen en jongeren aanspreekt op gedrag.

Daarnaast staat of valt alles met een schoolklimaat waarin leerlingen maximaal inspraak krijgen en geconsulteerd worden, ook over de onlinecommunicatie en de opvolgtools. Het gaat tenslotte over hen. Met inspraak sluit het reilen en zeilen op school beter aan bij de behoeften van alle betrokkenen. Met inspraak verbetert de kwaliteit. Voor ons is het evident dat belangrijke afspraken hierover op school besproken worden en in het schoolreglement komen.

We zijn blij dat Smartschool vorig jaar een onafhankelijke adviesraad oprichtte. Het Kinderrechtencommissariaat maakt daar deel van uit. Voor ons staat daarin de vraag centraal hoe we technologisch nog kunnen bijsturen, hoe we het best kunnen omgaan met wat technologisch mogelijk is en wat daar in het schoolbeleid het best mee kan gebeuren om de rechten van kinderen en jongeren maximaal te garanderen.

Gepubliceerd in De Standaard op 17 september 2022 met als titel 'Slim leren omgaan met Smartschool'.